REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov: Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 188. Brașov, Miercuri 27 August (9 Septemvrie) 1908.

»Vine Regele!«

Eri seară a sosit Majestatea Sa monarchul nostru în Budapesta venind drept dela Ischl. Peste o sută de mii de oameni s'au adunat la gară și pe piețele și stradele ce duceau la palatul din Buda. A fost să fie aceasta o manifestație de bucurie, că după șase ani pentru prima oară Suveranul vine se petreacă timp mai îndelungat în Ungaria.

Știm că de când cu conflictul între coroană și parlament Majestatea Sa a vizitat foarte rar capitala ungară și și atunci numai pe timp foarte scurt, de câteva zile. Ultima oară a fost în Budapesta când cu serbarea aniversării a 40-a a încoronării sale de Rege. Atunci n'a stat decât câteva zile și a plecat de acolo cuprins de o răceală bătătoare la ochi. Ce-i drept și primirea Domnitorului fusese atunci foarte rece. La sosire era puțină lume și nu s'a manifestat nici un entuziasm. Luase parte la acea aniversare și moștenitorul tronului Francisc Ferdinand, dar făcând act de prezență numai la serviciul divin în biserica lui Matieș-Craiu, și nezăbovind în Budapesta nici măcar o zi întreagă. Răceala aceasta se părea atunci — ca presemnul unei apropiate rupturi între coroană și oamenii coaliției maghiare, dar a mai curs apă pe Dunăre în jos încă un an, și s'a schimbat situațiunea iarăși în favorul coaliaților, cari într'aceea au încheiat pactul economic cu Austria și au împlinit și altele, ce în senzul pactului cu coroana erau obligați a le împlini. A rămas îndărăt, nu-i vorbă, rezolvarea cestiunei de căpetenie — reforma electorală pe temeiul votului universal, care rezolvare atârnă mult, foarte mult dela voința Monarchului și dela perseveranța sa pe lângă condițiunile odată puse. Și tocmai din cauza aceasta, credem, oamenii stăpânirei au dat de astă-dată lozinca: s'alerge cât mai mai mulți înaintea Majestății Sale, ca primirea sa la Budapesta să fie cât mai călduroasă.

Ziarul de frunte al coaliției aduce ca motiv bucuria ce o simte patriotica poporațiune că Regele vine acum după șase ani prima-oară în capitala ungară nu numai pentru câteva zile, ci pentru câteva săptămâni. Primarul Budapestei, când în ajun a adresat publicului capitalei rugarea să se prezente în număr cât mai mare spre întimpinarea Regelui, a arătat alt motiv zicând, că Majestatea Sa, după boala grea prin care a trecut, vine pentru primaoară în Budapesta. Motivul însă nu impoartă. Destul că de astădată au hotărît s'arate bucurie și insuflețire la sosirea Domnitorului. Doar l'or îndatora și l'or dispune bine pentru multele pretenziuni și postulate ale lor, ce atârnă dela aprobarea preaînaltă!

Au scris și foile articoli de bineventare, și au publicat și poezii, ca aceea a contelui Zichy Geza în „Budapesti Hirlap“ întitulată: „Vine Regele!“ In toate aceste manifestări e vorba numai de împăcarea deplină între Rege și „națiunea credincioasă lui“, de aplanarea punctelor de neînțelegere între „Rege“ și „Impăratul Austriei“. Se face aluziune numai printre șire la situațiunea, ce n'a fost niciodată așa de gravă ca acuma, dându-se a se cunoasce că e în joc suprémația rassei domnitoare, pentru a căreia susținere se recere și concursul suveranului.

Nu se poate cu toate aceste ca ei să nu vină în contrazicere cu sine înșiși. „Sub stăpânirea Regelui maghiar, zice „Bud. Hirlap“ se află azi o națiune de douăzeci de milioane cu energie deșteaptă. Necesitățile unui mare stat modern regulează modul și mijloacele de domnire ale Regelui și indică și drumul pe care națiunea are să meargă în politica sa...“

Nu arată însă nici c'un cuvânt că cea mai mare parte din cele douăzeci de milioane ale „națiunei“ nu consimt, ba sunt în conflict direct cu vederile și cu direcțiunea celor dela stăpânire și cer înaiute de toate un regim de adevărată libertate, dreptate și egalitate! Cu toate că de așa ceva ar trebui să se țină samă, căci Regele, și dacă ar voi — ceea-ce nu putem nicidecum admite — nu poate schimba prin aprobare sau neaprobare desvoltarea firească a popoarelor ce le stăpânește!

Congresul bisericei sârbești a fost convocat pe ziua de 15 l. c. n.

Convenția comercială dintre România și Austro-Ungaria. Uniunea fabricanților din Ungaria a cerut guvernului să grăbească reluarea tratativelor pentru încheerea unei convenții comerciale cu România. Primul ministru Wekerle a răspuns acestei cereri, asigurând uniunea fabricanților că a primit ultima ei rugăminte cu aceeași grijă și atențiunea cu care le-a primit și pe celelalte. Uniunea este apoi asigurată că guvernul a avut în continuu în vedere necesitatea regulărei raporturilor politico-comerciale cu România și importanța încheerei unei convenții comerciale cu acest stat și că a reluat toate măsurile pentru rezolvirea acestei cestiuni. Uniunea poate fi convinsă, că această cestiune n'a putut fi rezolvită până acum din cauză, că plănuita regulare a raporturilor comerciale dintre Austro-Ungaria și România a întâmpinat diverse piedeci, cari n'au putut fi imediat înlăturate.

»Voiu purta de grijă, zice Wekerle, ca de îndată ce va sosi momentul oportun pentru reluarea tratativelor cu România, ele să fie conduse corăspunzător intereselor noastre politico-economice. Cu acest prilej voiu căuta pe cât posibil realizarea dorințelor concrete exprimate prin rugămintea uniunei fabricanților.«

Rezultatul ultimelor întrevederi. Ziarul *„Temps«* vorbind despre intrevederile dintre d-nii Schoen, Aehrenthal și Tittoni, zice că rezultatele acestor conversațiuni par a fi favorabile, judecând după tonul ziarelor germane în ce privește dificultățile marocane. Săptămâna, care începuse rău, se sfârșește în mod liniștitor.

Ziarul *»Debats“* constată de asemenea, că rezultatele întrevederilor dela Salzburg și Berchtesgaden sunt menite a liniști opinia europeană și relevează mai ales faptul că ministrul Aehrenthal, cunoscător ager al intereselor țărei sale, a studiat prea bine la fața locului diferitele fase ale problemei balcanice, pentru a nu pune toate grijile sale ca să facă să dispară sau să facă inofensive toate cauzele de neînțelegeri în concertul european.

Cestiunea Marocului și atitudinea puterilor europene. Ziarul »L'Echo de Paris« primește o depeșă a reporterului său din Saint-Sebastien, care a întrebat pe primul ministru spaniol despre părerea sa în ce privește cestiunea marocană. Ministrul Maura crede, că această cestiune este pe calea cea bună, în ori-ce caz Franța și Spania sunt perfect de acord.

Dintr'un izvor autorizat se precizează în modul următor punctul de vedere al Rusiei în ce privește cestiunea marocană: Rusia, nefiind direct interesată, nu va face nici o dificultate ca să recunoască pe Hafid ca Sultan, dar va cere ca înainte de recunoaștere, Hafid să dea garanții pentru executarea actului dela Algeciras ca și pentru respectarea mandatelor speciale date Franței și Spaniei. Rusia e convinsă, că toate puterile vor cădea în curând de acord, cabinetul din Petersburg ca și cel din Berlin, dorind o soluție grabnică și satisfăcătoare.

In partidul tinerilor turci a făcut — după cum se anunță din Constantinopol — o excelentă impresie comunicatul asupra intrevederei dintre Tittoni și Aehrenthal, prin care se stabilesc principiile și atitudinea puterilor triplicei față de noul regim din Turcia.

Comori părăginite și minți rătăcite.

De sub Copaci.

Prin interesul deosebit, ce să dă azi pretutindeni la noi desvoltărei literaturei beletristice, am ajuns acolo, de mai tot al doilea scriitor e poet. Ne vom asigura incontestabil astfel menținerea și perfecționarea dulcei noastre limbi materne atât de urgisită de alții, ne vom consolida adecă și mai pregnant caracterul nostru etnic de Români, căci zisu-s'a, orice națiune în limbă trăiește, ear dacă aceasta i-se răpește sau o pierde, pierită va fi și națiunea.

Cu toate acestea, în dragul cel mare

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Moartea și nemurirea.

Fragment dintr'un studiu asupra filosofiei lui Schoppenhauer de M. Strajanu.

— Urmare. —

Siguranța naturei despre neîntrerupta durată a vieței, care e scopul ei suprem și care nouă ni-se pare că o vedem născându-se și pierind în fiecare individ, o putem vedea din nepăsarea ei pentru soartea făptuirilor ei singuratice. Din frumosul și bogatul capitol al »Lumei ca voință« despre această temă, nu mă pot opri de a mai reproduce încă următoarele pasage:

»Priviți insecta în caloa voastră: o mică întorsătură inconștientă a piciorului e hotărâtoare de viață sau moartea ei. Vedeți melcul, fără nici un mijloc de apărare, de fugă, de înșelăciune, de ascundere, este pradă gata pentru fiecare. Vedeți cum peștele se joacă fără grijă în mreaja încă deschisă; cum broasca prin trândăvia sa este împedecată dela fugă, care ar putea'o mântui; cum pasărea nu observă uliul, care plutește deasupra ei; nici oile pe lup, care le ochește din tufiș. Toate aceste făpturi, înzestrate cu puțină prevedere, umblă fără grijă în mijlocul primejdiilor, cari le amenință în fiecare minut esistența.... Dacă mama comună espune pe fii săi, cu organisme atât de artistic plăsmuite, îi espune fără nici o grije, la mii de primejdii amenințătoare, aceasta nu poate fi decât pentru ca să știe că, dacă ei cad, în sânul său recad, unde s'au născut, de aceea pentru ea căderea lor nu e decât o glumă«.

»Tot așa e cu omul, ca și cu animalele; viața și moartea indivizilor îi sunt deopotrivă. Prin urmare așa ar trebui, într'un anumit înțeles să ne fie și nouă; pentru că noi înși-ne suntem natura. De sigur, dacă noi am vedea destul de adânc, am fi de acord cu natura și am privi moartea și viața cu nepăsare, ca dânsa. Intr'aceea trebue ca noi prin reflexiune să ne explicăm negrija și nepăsarea naturii pentru viața indivizilor astfel, că prin stricăciunea unei atari apariții nu se atacă întru nimic propria ființă.« *)

»De-a rândul și pretutindeni adevăratul simbol al naturei este cercul, pentru că el este modelul reîntoarcerei și reîntoarcerea este forma cea mai generală în natură, care ea în toate o îndeplinește, dela cursul stelelor până la moartea și nașterea ființelor organice, și prin care singură, în neîncetatul curs al timpului și al lucrurilor, este totuși cu putință o existență statornică, adecă o natură«.

Dacă privim toamna mica lume a insectelor, și vedem cum una își pregătește patul, ca să doarmă somnul lung și amorțitor al iernei; cum alta se învălește în țesătura sa ca să ierneze ca nimfă și odată, în primăvară, să se deștepte intinerită și desăvârșită; cum în sfârșit cele mai multe, așteptând instinctiv repausul în brațele morții, pregătesc cu grije un așternut potrivit numai pentru oul lor, din care au să iasă odată reînnoite; — avem înaintea noastră marea învățătură a naturei despre nemurire, din care am putea înțelege, că între somn și moarte nu e nici o deosebire radicală, și că moartea, ca și somnul, nu periclitează existența. Grija, cu care insecta își pregătește o celulă, o gropiță sau un cuib, în care își pune oul împreună cu hrana pentru larva ce are să iasă din el în primăvara viitoare, este în toate asemenea grijei, cu care un om își pune seara vestmintele și dejunul său gata pentru dimineața următoare, și apoi merge linștit să se culce; și o asemenea grije n'ar putea avea înțeles, dacă însecta, care moare toamna, n'ar fi, după adevărata sa ființă, identică cu aceea care are să iasă din găoace primăvara, precum, omul, care se culcă, este același cu cel ce se scoală.« *)

Individul dispare, însă esența lui, puterea care l'a însuflețit, împreună cu forma organizării sale sau cu tipul speciei, rămâne; prin ele individul este una cu specia sa, precum aceasta este una cu natura, al cărei fond este voința de a trăi. Cine ne-ar putea arăta puntea, care unește pe om cu natura și, în special, cu părinții și semenii săi, ar deslega una din cele mai mari enigme... Dacă știința cel puțin până acum, nu ne poate lămuri aceasta taină, datele ei positive ne arată calea, care duce la înțelegerea ei; dacă rațiunea tace asupra acestei probleme, inima simte și ne dă răspunsul așteptat. Pentru aceea Kant, după ce a sfărâmat toate dovezile dogmatice, pe cari se întemeiază morala creștină, a arătat, că adevăratul isvor al acesteia este, nu în mintea ci în inima omenească.

Viața speciei.

Individul își are rădăcina sa în viața speciei, și aceasta, la rândul ei, nu există decât prin continua succesiune și reînnoire a indivizilor săi. Această strânsă legătură între individ și specia sa ni-o arată cele două puternice porniri înăscute ori cărei ființe viețuitoare: instinctul de a se reproduce, și instinctul de a se îngriji de siguranța și bunul traiu al feților sei. Aceste două porniri, în om ca și în animal, sunt mai puternice decât instinctul conservării

*) Die Welt als Wille... II 539... ed. III.

*) Die Welt als Wille... II, 543, ed. III.

şi cultul laudabil, ce-l avem faţă de limbă, e primejdios să scăpăm din vedere marile interese vitale reale ale neamului nostru obidit, ale turora, dar mai ales ale opincei, căci doar — e clar — opinca ne este nouă tuturora adevărata *alma mater*, ea este inima naţiunei noastre, de unde ne purced arterele alimentătoare; pe ea ne răzimăm cu toţii până la vlădică şi 'n sufletul ei să îneacă durerile înăbuşite ale unui neam întreg. Cu consolidarea viitorului nostru economic şi asigurarea unui trai mai uman mai bun, pentru cei ce poartă cu drept cuvânt numele de talpa ţării, nu ne prea batem capul.

»E uşor a scrie versuri, când nimic nu ai a spune.« Scriind însă versuri, schiţe, romane, teatre, (măcar că şi de astea abia avem şi bine'ar fi s'avem mai multe) şi ialde poveşti, ce vom ajunge?... Vom flămânzi, vom calici şi nu alta. Acestea ne pot servi aşazicând de distracţie şi trecere de vreme pentru oamenii cu paralele gata în buzunar, pentru cei cari le place şi au vreme să viseze şi ziua la lumina dalbă a soarelui. Vom rămânea însă vecinic săraci. Căci noi n'avem lipsă de distracţie aşa multă, nici multă vreme de perdut, hei! câtă muncă ne aşteaptă, muncă plină de dar, muncă fertilă şi binecuvântată, muncă, care ne-ar duce pe o potecă mai scurtă şi mai sigură la limanul puterei, la sorgintea bogăţiei neamului nostru sărac. Ei dar, suntem prea stângaci şi neajutoraţi, mai suntem apoi şi prea comozi, căci până când visurile te alintă dulce pe braţele deliciului, munca pretinde încordare şi rezistenţă, asudare.

Ar fi bine şi vremea să ne apucăm şi noi odată cu tot dinadinsul de opera serioasă a bunăstărei noastre materiale. Materie, avere, bogăţie ne trebue, pentru ca să ne ţântuim existenţa de străvechea glie sacră a penaţilor străbunilor noştri vrednici. Pentru ca să poată şi talpa neamului gusta balsamul răcoritor al artelor, îi trebuesc mai întâi comodităţile materiale ale subsistenţei. In posesiunea acestora va şti ea deja să-şi procure şi materialul distractiv, care să-i desmierde traiul. Acum însă grosul talpei este — durere — înstrăinat forţat de această parigorie. De gustare estetică, căci îi lipseşte materia, aşa că ea serveşte numai celor puţini intelectuali emancipaţi — poate pe moment — din robia sărăciei. Aşadară — e evident — bogăţia naţională materială ne poate numai desfunda cărările 'ncâlcite spre tărâmul albăstriu al artelor cu apa vie potolitoare.

Avem tot felul de programe fictive aproape pe toate terenele vieţei noastre de valoare, avem un anumit program politic de acţiune, avem un sistem într'ale literaturei şi culturei cu directive statorite, ceea-ce — e drept — numai spre laudă ne pot servi, dar *unde ne este programul nostru categoric şi rezultat de acţiune pe terenul economic*, unde ni-s problemele, unde directivele, cari să ne deschidă orizontul vederilor pe terenul economiei generale, servindu-ne ca puncte neclintite de mânecare? Da, domnilor mei, ne trebueşte necondiţionat şi neamânat un *program economic raţional sistematic*, pentru realizarea căruia — dacă mai e puţină conştiinţă şi iubire nefăţărită şi desinteresată de neam — trebue să luăm în pretensiune toate forţele noastre intelectuale disponibile, mai ales pe cele technice, căci — slavă Domnului! — avem şi noi câtăva inteligenţă technică capabilă de muncă şi ca însufleţire pentru desvoltarea progresivă a neamului nostru, şi apoi numai dîra să se facă, c'o să avem mai multă. Numai în felul acesta ne putem dura o dăinuitoare existenţă favorabilă nesguduită şi îmbelşugată în bunuri. Este vorba adecă de o isbândă colectivă. Unde ne sunt însă principiile fixe sănătoase şi practice pentru a ajunge la această isbândă?

Viaţa şi natura a fost şi este în totdeauna o proză, nici decum poesie, luând lucrul în senz normal positiv, cel puţin astfel ar trebui să fim educaţi a vedea şi pipăi. Căci trebue să învăţăm odată a prinde biciul de codărişte, iar nu de pleaznă. Tinerimea noastră se entuziazmează de natură, cu podoabele neîntrecute şi tesaurele nesăcate în bunătăţi, numai din punct de vedere ideal, adecă de poezia naturei. Asta-i rătăcirea provenită din creşterea abstractă unilaterală în şcoli a odraslelor noastre. Cu asta însă nu ne vom ferici uşor. Aşa zău! In proză, în realitatea faptică — nu fantastică — a naturei vom afla însă taina fericirei noastre. Pentru asta însă noi n'avem urechi, suntem adecă »n'aude n'a vede«, suntem nesimţitori. De ce? Pentrucă *suntem prea idealişti*, şi asta de ce? pentrucă aşa ne-au educat pe noi domnii profesori din şcoalele medii, ne-au învăţat să visăm şi să filozofăm prea mult despre lumea transcedentală a ideilor fictive, aşa încât am devenit adevăraţi fanatici ai ideilor şi conceptelor abstracte, a sentimentelor moleşitoare, fără să ne atragă cândva asupra bogăţiilor dătătoare de viaţă ale pământului sfânt ce'l călcăm în toată ziua. Asta însă este mare păcat neiertat! De mulţimea ideilor abstracte, ce ne bâjbăesc prin creeri, abia mai zărim pământul, ce'l apăsăm, casele, natura. Dar să nu vorbim numai în vânt, ci să luăm de pildă un exemplu concret, bunăoară gimnaziul român din Braşov.

O ştim cu toţii, că datorinţa profesorului (de şcoalele medii) nu este numai de a instrua, ci pe lângă aceasta mai pe sus de toate de *a educa*. Da! a educa bărbaţi buni morali, cu gust şi simţ nobil pentru adevăr şi frumos, şi *bărbaţi practici utilizabili* pe brazda spinoasă a *vieţii reale* sociale şi naţionale. Şi aceasta'o face profesorul cum poate, său de pe catedră, sau dacă aici timpul, eventual referinţele nu-i permit, pe altă cale de comunicare privată sau publică. Dacă de pe catedră nu se pot deschide ochii elevului asupra lipselor iminente şi năcazurilor noastre, asupra sărăciei şi bogăţiei noastre, o poate ajunge aceasta profesorul cuminte prin conferinţe şi exhortaţiuni, numai dor şi drag de muncă să fie, sau în cadrul societăţilor de lectură ale elevilor din gimnaziul superior. S'au şi ţinut astfel de conferinţe la gimnaziul amintit de unii domni profesori plini de abnegaţiune. Ei dar, aici este buba! Dupăce în cadrul prelegerilor li s'a vorbit şi se vorbeşte elevilor destul de geografie, istorie, poetică şi alte, ei au continuat a prelege şi aici mai departe cu mult elan publicului şi tinerilor despre Roma, despre poezie, despre strigoi, ca şi când aceştia ne-ar scoate ochii şi n'am putea trăi tot aşa şi fără ei, ba li s'a prezentat Braşovenilor plastic înaintea ochilor păcatele lor sociale, că le place să fie salutaţi şi alte ceva mai îndreptăţite, dar nimenea n'a urcat tribuna să predice cu avânt şi înduioşare publicului mare românesc şi elevilor despre indolenţa şi păcatele noastre neiertate *economice*, din cari am putea trage un folos real vizibil şi *pipăibil*, despre nevoile şi năcazurile cele multe ale traiului nostru economic, despre cauzele sărăciei noastre economice şi isvoarele bogăţiei, care ne interesează pe toţi de o potrivă.

Aici este deci isvorul nenorocit al idealismului nostru clasic orbitor, care ne pune un voal întunecat pe ochi, ca să nu putem vedea viaţa şi natura în nuditatea realităţii sale, ci în abstracţiunea fantasiei, conducându-ne în chipul acesta mai întâi la susceptibilitate sau sensibilitate şi sentimentalitate şi de aici apoi de multe-ori pe mulţi la perversitate. Opt ani întregi se scurg în viaţa elevului, fără să audă din gura dascălului său o vorbă asupra traiului vieţii noastre reale. (?) Şi nu-i mirare, că după aceea sărmanul tânăr abiturient stă pe gânduri la răscruci cu paşaportul în busunar neajutorat şi total neorientat, fără să se ştie decide, ce direcţiune să apuce, ca să se ferícească mai uşor atât pe sine cât şi pe blândul nostru popor, tânjind în letargia sărăciei seculare, a cărui soarte amărâtă de nevoi îi coace poate ca o bubă rea la inimă. Cătră cine să se întoarcă acum pentru sfat? Cătră părinţi? Apoi părinţii elevilor partea cea mai mare sunt şi mai puţin orientaţi, ei ştiu purta sarcinele şi năcazurile apăsătoare cu plugul şi coasa în mână, dar ca să-şi îndrume feciorul la o carieră domnească, s'a gătat cu ştiinţa, ei nu se pricep, cel mult, dacă-l îndeamnă să se facă şi el popă ca părintele Procopie, care capătă mai în toată ziua atâtea prescuri şi colaci şi colive, numai aşa de cinste şi pomelnice cu liturghii nenumărate şi feştanii şi masluri şi zile de clacă şi câte şi mai câte, şi-apoi ştie cânta aşa de duios pe glasuri.

(Va urma).

Inmormântarea „Marei Idei“.

Noua eră în Macedonia.

»Marea Ideie« sau »Mageli Ideia« cum îi zic Grecii, se poate considera astăzi înmormântată pentru vecie.

Prin »Marea Ideie« Grecii înţeleg constituirea unui mare imperiu grecesc cuprinzând: Epirul, Macedonia, Tracia, Constantinopolul, Asia mică şi toate insulele din Archipelag. Inainte vreme acest imaginar mare imperiu grecesc începea dela Prut şi Carpaţi şi cuprindea pe lângă sus numitele provincii şi România, Bulgaria şi Serbia. In urma liberărei acestei ţări de sub jugul turcesc, Grecii şi-au mai redus pretenţiile lor la provinciile şi ţinuturile enumărate mai sus.

Noua eră începută cu Turcia, şi care va avea ca consecinţă regenerarea acestui puternic imperiu, va înmormânta pentru vecie idealul absurd al grecilor megalomani. De aceasta sunt convinşi pe deplin Grecii, de aceea îi vedem că caută să facă tot posibilul ca să încurce din nou lucrurile, insistând pentru menţinerea privilegiilor Patriarhiei.

Pentru ajungerea acestui scop au început, ca pe de-o parte să ameninţe pe tinerii turci, iar pe de alta să-i linguşească. Aşa, presa lor zilnic publică când câte vre-un articol de ameninţare, când câte vre-o declaraţie închipuită ca provenind din partea vre-unui membru marcant al comitetului junilor turci, prin care nici mai mult nici mai puţin caută să asigure partizanii lor amăgiţi. că privilegiile patriarchiei nu vor fi ştirbite.

Pe de altă parte ziarul grecesc »Proodos«, organul patriarchiei, se grăbeşte să ameninţe pe tinerii turci, declarând că populuţia grecească nu va lua parte la alegeri, dacă privilegiile patriarchiei nu vor fi respectate ca în trecut, protestând astfel în contra încălcărei drepturilor ei. Mai departe adaugă: vom interveni pe lângă M. S. Sultanul, pe lângă Şeih-ul Islamul şi vom organiza meetinguri de protestare în toate părţile.

Deşi cunoaştem foarte bine intenţiile şi programul junilor turci, cari cu nici un preţ nu vor recunoaşte privilegii şi privilegiaţi, totuşi ca să dovedim încă odată, că grecii de geaba se svârcolesc reproducem aci declaraţiile făcute de Beha-bei, preşedintele comitetului otoman de unire şi progres din Constantinopol, trimisului special al ziarului »La Roumanie«.*)

Declaraţiunile acestea fiind foarte categorice, precum este de altmintrelea şi programul comitetului otoman de unire şi progres, nu încape nici o îndoială, că Grecii se svârcolesc de geaba, sperând că şi în viitor vor putea să împiedece libertatea cultului şi libera desvoltare a naţionalităţilor ortodoxe din imperiul otoman. Grecii ştiu foarte bine şi sunt convinşi pe deplin că garantarea acestei libertăţi precum şi regenerarea actualei Turcii vor înmormânta idealul lor absurd poreclit »Megali Ideia«.

In cazul acesta nu putem decât să le transmitem condolenţele noastre pentru pierderea scumpei lor fiice »Megali Ideia« şi să spunem: Fie-i ţărâna uşoară.

Românul dela Pind.

Carmen Sylva despre Tolstoi.

Cu prilejul aniversărei de 80 ani dela naşterea contelui Leo Tolstoi, ziarul »Zeit« a deschis un plebiscit între cele mai marcante personalităţi asupra marelui scriitor. Regina-poetă Carmen Cylva a scris următoarele:

»Din tot ce a scris marele poet, ceea ce m'a impresionat mai mult, au fost micile istorioare populare apărute într'un volumaş al bibliotecei »Reclam“. Eu consider aceste istorioare ca cea mai desăvârşită operă din toate ce a scris Tolstoi. Cei cari nu sunt în stare să cetească pe Tolstoi în limba lui, trebue să se abţie însă dela o sentinţă definitivă, căci ori cât ar fi de bună o traducere, ea rămâne totuşi un fel de asasinat literar, şi ar fi exagerat să-ţi exprimi o sentinţă reală acolo unde lipseşte delicatul material al limbei.

»După părerea mea povestirile populare cuprind o idee curată, din a cărei simplitate poţi învăţa mai mult ca din cea mai bogată formă artistică. In ele e ascunsă cea mai puternică artă, care va străbate timpurile ca şi arta lui Dante, Shakespeare, Goethe şi ca şi biblia, căci cuprind vecinicul adevăr, ce nu poate fi schimbat prin traducere. E atâta adâncime de simţire, atâta religiositate curată şi nostalgie de libertate, în cari poţi găsi vecinic noui frumseţi. E singura din cărţile lui, care trebue păstrată sub pernă ca o evanghelie, de recitat în lungile ore de insomnie.

»Remarc cu părere de rău că se vorbeşte mai mult de operile lui mari ca de această perlă unică în felul ei. »Cei doi bătrâni« şi »Cât pământ trebuie unui om«, vor rămâne vecinice ca şi biblia. In ele Tolstoi a reuşit să redea ceeace urmărea: cel mai mare ideal al creştinismului şi cel mai profund sentiment omenesc. Numai cu lacrămi în ochi poţi lăsa cartea din mână, pentru a o relua din nou după câteva clipe şi a o ceti ca o mângăere a amicilor nenorociţi.

»Dacă Tolstoi n'ar fi scris nimic altceva, decât povestirile lui populare, tot ar fi trecut în rândul celor mai mari scriitori. Ce sentimente alese, ce curăţenie de suflet şi ce simplicitate şi delicateţe! Prin mintea celui ce a scris aceste povestiri, nu a putut trece o idee josnică şi se cunoaşte, că el este într'adevăr un amic al omenirei suferinde şi un adevărat creştin. Şi din nefericire lucrul acesta nu se poate spune de mulţi oameni.

»Pentru mine povestirile populare sunt cea mai profundă şi mai desăvârşită operă din tot ce a scris marele măestru.«

---

proprii în aceeaşi măsură, în care existenţa şi durata speciei e mai însemnată decât a individului. In timpul şi în actul reproducerii vedem animalul cuprins de un zel şi o seriozitate necunoscută în alte împrejurări. Pentru ce? Ştie el poate, că are să moară, şi că din acest act al său are să se nască un nou individ, care să-i urmeze? Nu ştie nimic din toate acestea, pentrucă el nu cugetă. El ştie numai, că vrea să trăiască, şi această voinţă îşi află expresiunea ei cea mai înaltă în actul generaţiunii, destinat a asigura existinţa speciei, în care animalul îşi are tulpina, forma şi normele vieţii sale. Căci nu sub orice formă voeşte animalul viaţa, ci numai sub tipul speciei sale. De aceea numai vederea unei femele din specia sa îi poate deştepta instinctul propagării, şi numai ea il poate multămi.

Aceasta neîntreruptă înlocuire a unor indivizi cu alţii, prin moarte şi naştere, şi continua reîntinerire a generaţiunilor speciei, privită din afară, ni se pare ca pulsaţiunea vieţii, unei singure fiinţe, sub aceeaşi formă în nemăsurata durată a timpului. Acelaşi lucru se poate zice şi despre om. In om, ca şi în animal, deşi el e înzestrat cu raţiune, boldul sexual e mai puternic decât reflexiunea şi decât toate celelalte înclinări ale lui. E atât de covârşitor, încât toate bunurile existenţei individuale nu pot înlocui îndestularea lui. Când acest instinct ajunge în om la neînvinsa pasiune, numita iubire sexuală, individul îi jertfeşte une ori însăşi viaţa, şi renunţă de a mai trăi, când nu-şi poate ajunge scopul.

Boldul pentru conservarea speciei, sau a neamului joacă rolul cel mai important în toate împrejurările şi în afacerile vieţii, atât particulare cât şi publice. El e centrul nevăzut al tuturor lucrărilor, el e veşnica visare şi dorinţă a tinerilor şi de multe ori a bătrânilor, el e gândul pururea deştept al celui necast, şi adeseori în contra voinţei sale raţionale, al celui cast. Motivul cel mai serios din toate în viaţă, şi cel mai rodnic inspirator al poeziei, el e tocmai pentru aceasta ţânta celor mai multe glume şi un isvor nesecat de spirit satiric şi de ironie.

Toate acestea pentrucă instinctul conservării speciei este simburele şi concentrarea voinţei de a trăi, întrupată în fiecare individ, şi de a-şi prelungi existenţa în nemărginit, ceeace e cu putinţă numai prin viaţa speciei.

Individul, la prima vedere, pare a se îngriji numai de sine şi de conservarea sa. Aceasta însă e numai prima treaptă a tendinţei pentru conservarea speciei, a cărei viaţă e mult mai însemnată decât a individului. Puterea acestei tendinţe se vede şi mai bine în iubirea părinţilor pentru fiii lor, comună omului cu toate vieţuitoarele inferioare lui, şi mai ales iubirea de mamă, căci paternitatea la animalele neraţionale e de regulă necunoscută.

Acest simţământ e aşa de puternic în toate vieţuitoarele, încât adeseori vedem pe mame înfruntând cele mai groaznice pericole şi chiar moartea, ca să-şi apere pe feţii lor. Rândunele se aruncă în flacările caselor aprinse, ca să-şi scape puii sau să moară împreună cu ei. Balena aleargă de sine în mreaja pescariului, care i-a prins puiul, ca s'o poată amăgi; şi neputându-şi mântui puiul, se lasă a fi prinsă sau ucisă cu el. Oaia şi animalele cele mai fricoase şi mai lipsite de mijloacele de apărare capătă un curajiu uimitor, când trebue să-şi apere seminţia.

In om acest simţământ, desvoltat în simpatie, milă, sau iubire de aproapele, este şi cel mai însemnat isvor al virtuţii şi primul fundament al moralei. Dar iarăşi numai în om vedem acest bold atât de înnăbuşit de egoism, mulţămită raţiunei sale, în cât el se coboară uneori mai pe jos decât fiinţele necuvântătoare şi chiar decât fiarele sălbatice. Din toate animalele numai femeia, devenită mamă, e uneori în stare de a-şi părăsi sau de a-şi ucide pruncul. Pentru bărbaţi asemeni exemple barbare sunt mai rare, dar sunt.

(Fine.)

*) Declaraţiunile acestea le-am publicat în numărul nostru de eri. — *N. Red.*

STIRILE ZILEI.

— 26 August v.

Representanţa oraşului Braşov va ţinea mâne, Mercuri, o adunare generală. La ordinea zilei este între altele şi alegera unui inginer comunal. Inceputul şedinţei la orele 3 p. m.

Procesul »Foii Poporolui« se va pertracta în 24 Septemvre n. c. naintea curţii cu juraţi din Cluj. Acuzat e dl *Silvestru Moldovan.* Articolul încriminat, amintind măcelul din Pănade şi Sân-Petru, cum şi isprăvile episcopului Párvy cu preoţii slovaci, îndeamnă poporul român a lăsa urmaşilor limba, legea şi obiceiurile, curate aşa cum *le-au erezit de la strămoşi.*

Incidentul ministrului Carp. Foaia locală »Kr. Zeitung« este informată că comisarul de poliţie, în contra căruia s'a plâns ministrul Carp, este concipistul de poliţie A. Schadt. Amintita foaie *nu desminte* comunicatele apărute în ziarele din România şi Ungaria, *aprobă* însă *atitudinea concipistului Schadt*, zicând că »Schadt *şi-a împlinit numai datorinţa*, dacă a *explicat în mod stăruitor* chiar şi unui ministru înadmisibilitatea de-a mâna motorul cu o viteză prea mare«.

»Kr. Zeitung«, care ia în apărare purtarea funcţionarului poliţienesc faţă de ministrul român, ar face bine să explice cum înţelege fraza că concipistul Schadt i-a explicat în mod străruitor înadmisibilitatea de-a mâna motorul cu viteză prea mare. »Stăruinţa« aceasta să nu fie oare purtarea, de care s'a plâns ministrul Carp, că a fost ţinut în picioare timp de o jumătate de oară de către funcţionar, care avea ţigarea în gură? Nouă ni-se pare absolut exchis, ca d-l Carp să se fi plâns *însărcinatului de afaceri austro-ungar* numai din simpla cauză, că ii s'ar fi spus la poliţia din Braşov să ţină cont de dispoziţiile existente de-a nu mâna prea repede automobilul. Nu era oare dator funcţionarul poliţienesc a ţinea seamă şi în oficiu de regulele bunei cuviinţe internaţionale? Am dori ca »Kr. Zeitung« să ne dovedească, că contra acestor regule nu s'a greşit într'u nimic. Numai atunci ar putea afirma, că plângerea d-lui Carp n'ar avea nici un temeiu real.

O ciocnire de trenuri pe linia ferată Braşov-St.-Georgi. Trenul, care a plecat eri dimineaţa din Braşov spre St.-Georg (Sz. Szt.-György) a ajuns trenul, care plecase din Preşmer, şi neputând fi oprit la timp s'a ciocnit de acesta. Patru vagoane ale trenului, plecat din Preşmer, au fost sfărâmate, iar trenul a derailat. Câţiva din personalul trenului au fost uşor răniţi. S'a pornit cercetare.

Comisiunea centrală agronomică a comitatului Braşov se va întruni în 16 l. c. n. sub presidiul d-lui vicespan A. Jekelius. La ordinea zilei sunt între altele: un rescript al ministrului de agricultură privitor la înfiinţarea de ferme-model şi propunerea pentru a cere ministrului o dotaţiune din mijloacele statului pentru susţinerea pe viitor a cursurilor industriale şi economice în comunele comitatului Braşov.

Noul ambasador turc la Viena. Succesorul lui Mahmud Nedin-paşa la Viena, va fi actualul ambasador turc din Roma, Reschid-paşa, fratele fostului ambasador turc la Viena Zia-paşa. Noul ambasador trece drept om cu caracter sobru. Guvernul turc a şi cerut celui austriac agrementul. Oficiul comercial de pe lângă ambasada turcă din Viena va fi desfiinţat. Titularul acestui oficiu, ataşatul comercial Bondy-bey, este desemnat pentru un post important în ministerul de externe turc, probabil la biroul presei.

Din causa canalizării oraşului s'au luat următoarele dispoziţiuni privitoare la locurile, în cari au să se pună în vânzare în zile de târg săptămânal: verdeţuri, păsări, unt, ouă şi mărfuri de lână: 1) Pentru vânzătorii de zarzavaturi din Braşovul vechiu locul: Târgul straelor, strada Hirscher până la casa lui Pap. 2) Pentru stupari strada Gabel (Gabelgasse) 3) Pentru vânzători de păsări, unt şi ouă strada Neagră, ev. dealungul trotoarului str. Castelului şi 4) Vânzători de fabricate de lână, dimie şi postavuri, în strada Castelului de mijloc; în cas că această stradă n'ar fi liberă, în piaţă după şetrele cismarilor

Bănci populare româneşti în Macedonia. — In curând în mai multe localităţi româneşti din Macedonia se va înfiinţa câte o bancă populară.

Turneu electoral. — Din Salonic se anunţă, că d. N. Baţaria, care va candida din partea românilor din acel vilaet, va face în curând un turneu electoral prin mai multe comune româneşti.

Activitatea prinţului moştenitor german. Din Berlin se anunţă că în cursul lunei Octombrie principele moştenitor va lucra la ministerul de finanţe pentru a se iniţia în lucrările acestui departament. După aceasta prinţul moştenitor german va fi ocupat la ministerul marinei.

Un câne trădător. — Poliţia din Paris urmărea de-o vreme încoace o bandă de falşificatori de bani. Toate sforţările ei erau zadarnice şi dacă n'ar fi fost un câne, banda n'ar fi fost prinsă nici pînă azi. Iată cum s'au petrecut lucrurile. Falşificatorii aveau în atelierul lor si un câne care nu-i părăsea nici odată. Ori-unde se duceau ei în oraş, fie împreună, fie cîte unul, cânele după ei. Intr'una din zilele trecute, un falşificator voi să schimbe o hîrtie falsă de 20 de fr. Fu prins de un agent şi dus numai de cât la poliţie împreună cu cânele. La poliţie, arestatul nu voia odată cu capul să-şi denunţe complicii. După ce se gîndi puţin, îi veni comisarului o ideie bună de tot. Luă căţelul falşificătorului şi-l închise într'o odăiţă întunecoasă. Peste trei ceasuri îi dete apoi drumul. Cum se văzu scăpat, bietul căţel o luă la fugă. Cîţi-va poliţişti porniră numai de cît cu bicicletele în urma lui. Căţelul, fireşte, se duse drept acasă şi ast-fel, mulţumită lui, ceilalţi tovarăşi din bandă fură descoperiţi şi tocmai în atelierul, unde fabricau biletele false.

Isprăvile criminalilor graţiaţi. »Frankfurter Zeitung« află din Constantinopol, că doi criminali graţiaţi din Brusa au atacat pe directorul băncei otomane Liautand, pe fratele consului francez Bay şi pe fiica acestuia. A avut loc o luptă puternică, în timpul căreia unul din agresori a fost ucis. Liautand şi Bay sînt răniţi uşor.

Numărul jubilar al „Gazetei Transilvaniei“ se poate comanda direct sau prin librării cu preţul de 1 coroană 50 bani în Austro-Ungaria şi 2 coroane (2 Lei 20 bani) în România şi străinătate.

Venitul curat ce va ruzulta din desfacerea ediţiei jubilare, a „Gazetei“ *se va da fondului jubilar pentru ajutorarea ziariştilor români din Transilvania şi Ungaria.*

Spicuiri.

Institutul Carnegie din Waschington a hotărât să construiască cel mai mare telescop ce s'a putut vedea până acum.

Numai diametrul său ar fi de 2.50 metri. Profesorul Ritchey a fost însărcinat cu executarea părţei optice a telescopului.

Singur blocul de sticlă, turnat, are o greutate de 4500 kilograme.

Cine poate şti încă ce surprise ne poate aduce pentru astronomie acest aparat.

*

In Congo francez s'a constatat că serviciul telegrafic nu e cu putinţă, în primul rând, din pricina elefantului, care se pare că în mod conştiu, desrădăcinează stâlpii pe întinderi destul de mari, şi chiar din pricina indigenilor cari, se vede, nu se pot deprinde cu astfel de lucruri necunoscute.

Afară de aceasta, locul fiind pe mari întinderi pustiu, nu rentează să se aşeze fire telegrafice pentru distanţe de mai multe sute de km. pentru-ca să se lege două sau trei centre fără însemnătate.

Acum caută să se pună în practică, în această parte pustie a pământului, ideia poştei prin porumbei — şi în acest scop s'a şi creat o porumbărie.

Rasa porumbeilor francezi a putut fi cu uşurinţă aclimatizată cu regiunea tropicală a Africei.

Zilnic, un porumbel poate să străbată o distanţă de 1000 klm. şi socotind primejdia pasărilor de pradă sau a altor accidente, s'a constatat că, din 10 curse, una e pierdută prin pierderea porumbelului.

Totuşi e cam greu şi hazardat să organizezi serviciu postal într'un pământ barbar şi aproape pustiu.

*

Astronomul englez Franclin-Adams e pe drum de a termina un atlas fotografic al cerului, ceva va fi compus din 212 carte si la care lucrează de mai mulţi ani.

Se înţelege, că pentru aducerea la bun sfârşit a acestei opere, a costat pe îndrăsneţul astronom cheltueli destul de mari: a construit două observatoare şi mai multe aparate.

După ce toată lucrarea pentru emisferul boreal a isprăvit'o el însuşi, a trimis pe unul din ajutoarele sale în Africa de sud, pentru a face acelaşi lucru cu emisferul austral.

Şi se zice că astronomul nostru cunoaşte acum, în mod aproximativ, numărul tuturor stelelor de pe cer. Ele ar atinge cifra de 23 milioane. Ce lume fără margini, care nici măcar cu gândul nu poate fi cuprinsă!

Şi ce mici suntem noi faţă de acest nemărginit, chiar atunci când săvârşim fapte mari, dar încă atunci când săvârşim fapte »moderate!«

M.

Bibliografie.

— In editura librăriei Ioan I. *Ciurcu* a apărut zilele aceste **„Dicţionarul German-Român de Theochar Alexi.** *Ediţiunea a VI-a prelucrată şi completată.* Preţul broşat *cor.* 6·50. Dicţionarul, format octav, frumos tipărit, se estinde pe 747 pagini şi conţine numeroase cuvinte, indicaţiun, explicări şi exemple în ce priveşte subtilităţile limbei româneşti. Ediţiunea actuală a dicţionarului înseamnă un progres însemnat şi neontestabil faţă de ediţiunile anterioare, La sfârşitul dicţionarului găsim o tabelă a numirilor ţărilor, oraşelor, râurilor, munţilor etc., cari diferă în cele două limbi, ţinându-se cont îndeosebi de numirile oficiale maghiare. Recomandăm cu căldură noua ediţie a acestui preţios dicţionar în atenţiunea celor interesaţi.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 8 Septemvrie. Maj. Sa Monarchul a sosit eri seară la orele 5 în gara de vest. La gară şi de-alungul străzilor până la Curtea regală s'a adunat o mulţime imensă de peste 100,000 persoane, cari au salutat cu entuziasm trecerea echipagiului imperial şi a suitei sale. Mai mulţi copii au aruncat buchete de flori în trăsura monarchului. A avut loc şi un mic incident. Un cal dela trăsura aghiotantului regal, baronul Bolfrass, căzând, s'a crezut că s'ar fi comis un atentat. Calul s'a ridicat însă curând şi trăsura şi-a continuat drumul.

Maj. Sa a fost primit la gară de autorităţile municipale. Tinerimea şcolară a fost înşirată în ordine de-a-lungul străzilor parcurse de suveran. Toată lumea a observat, că Majestatea Sa arăta la faţă complect restabilit.

Frankfurt, 8 Septemvrie, „Frankfurter Zeitung“ află din Constantinopol, că ministrul de finanţe a încheiat un contract preliminar cu banca otomană, după care banca oferă statului turc un împrumnt de 3.600,000 lire turceşti, cu o dobândă de 4 la sută. Imprumutul va fi garantat prin excedentul de 60,000 lire pe care-l prezintă budgetul la capitolul „venituri diferite“ şi prin excedentul de 120,000 lire dela vămi. Contractul acesta preliminar trebue să mai fie ratificat de parlament. Guvernul turc a renunţat la intenţiunea de a numi o comisiune specială compusă din financiari streini şi care să fie ataşată la ministerul de finanţe, cu vot consultativ.

Constantinopol, 8 Septemvrie. Partidul naţional din Egipt se ocupă cu planul de a cere kedivului la reîntoarcerea sa din Constantinopol, proclamarea constituţiei. Comitetul a intervenit pe lângă partid, să renunţe pentr'un moment la acest plan.

Paris, 8 August. — Ambasadorul Spaniei va remite azi ministrului Pichon răspunsul guvernului său la propunerile franceze cu privire la recunoaşterea de sultan a lui Mulai Hafid. O notă a agenţiei Havas zice că ambele guverne sunt pe deplin de acord asupra liniilor generale ale proiectului notei; acordul se va face cu uşurinţă în ceea ce priveşte punctele secundare. „Le Matin“ spune că comunicarea notei spaniole a fost întârziată cîteva zile în urma unor modificări de importanţă secundară, făcute de guvernul spaniol.

Odenburg, 8 Sept. Eri s'a ciocnit pe şosea automobilul unui conte francez cu o trăsură, în care se aflau funcţionarii Ernst Bedgman şi Iosef Munster. Trăsura a fost sfărâmată în bucăţi, iar cei doi funcţionari răniţi mortal.

Maxime şi cugetări.

Instinctul bun n'are trebuinţă de raţiune, ci el o dă.

*

Conştiinţa e cea mai schimbătoare dintre reguli.

*

Conştiinţa falsă nu se poate cunoaşte.

*

Pretextul obicinuit al acelora, cari fac rău altora, este că ei voesc binele lor.

*

Cine este mai aspru decât legea, este un tiran.

*

Rezervăm indulgenţa noastră pentru cei desăvârşiţi.

Vauvenargues.

CONCURS. Pentru conferirea celor 10 locuri libere la »**Masa studenţilor academici din Cluj**« sunt a se înainta petiţiile până la 20 Septemvrie n. 1908 la adresa institutului »Economul« Cluj.

Petiţiile au să fie instruite cu următoarele acte:

1) Indice sau atestat de maturitate.

2) Atestat despre starea materială proprie şi a părinţilor precum şi despre numărul membrilor familiei.

3) Declaraţiune, dacă au vre-un stipendiu sau nu.

Direcţiunea „Economului“.

Cărţi noi.

In institutul de arte grafice *„Minerva“* au apărut următoarele cărţi frumoase:

Titu Maiorescu, „Critice“, Volumul I, preţul 1.50 cor.

C. Sandu-Aldea, „Pescar de Islanda“ preţul 1.50 cor.

Ludovic Dauş, „Iluzii“ roman 1.50 coroane

Ion Bârseanul: „Dor pustiu“. C. 1·50

N. Dunăreanu. „Răsplată“ (nuvele). Preţul cor. 1.50.

I. L. Caragiale. „Momente, Schiţe, Amintiri“. Preţul cor. 2.—.

Adina Gr. Olănescu. „Cugetări“. Preţul cor. 1·50.

Guy de Maupassant. „O viaţă“ (umilol adevăr) traducere de *Em. Gârleanu.* Preţul cor. 2·—.

Cor. Moldovan. „Cântarea cântărilor“. Preţul cor. 1·—.

Caton Theodorian: „Sângele Solovenilor“. Cor. 1·50.

C. Sandu-Aldea: „Sfaturile unui plugar luminat“, cărticica I-a. 50 bani.

Al. Cazaban: „Chipuri şi suflete“. Cor. 1 50.

Maria Baiulescu. „Extaz“ (poezii). Preţul cor. 1.50.

M. Sadoveanu. „Dureri înăbuşite“ ediţia II Preţul cor. 2·—.

M. Eminescu: „Poezii postume“, ediţie nouă. Cor. 1 50.

Se pot procura şi prin librăria „Gazetei Transilvaniei“ în Braşov şi a se adauge la fiecare porto 10 bani.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Braniscе

Din partea vicecomitelui comit. Brassó.

Nr. 7042/1908.

Concurs.

Pentru întregirea unui post de oficial devenit vacant la orașul Brassó escriu prin aceasta concurs, și provoc pe toți aceia, cari ar dori a obține acest post, ca petițiunile instruate cu atestat de moralitate, testimoniu școlar, atestat de botez și certificat despre serviciu militar să și le înainteze subscrisului vicecomite cel mult până în **5 Octomvrie 1908**, deoarece acele petițiuni, ce vor sosi mai târziu, nu se vor lua în considerațiune.

Concurenții au să documenteze totodată că posed limba germână în scris și verbal, iar limba maghiară și română cel puțin verbal.

Emolumintele împreunate cu postul de mai sus sunt următoarele:

1000 cor. salar fundamental;

300 cor. bani pentru cuartir și quinqueniile prescrise în statutul de organisațiune al orașului Brassó.

Totodată fac cunoscut, că aceia cari se află în serviciul orașului Brassó în sensul §-lui 111 al statutului deja mai sus amintit, nu pot avea și oare care altă ocupațiune privată.

Brassó, în 2 Sept. 1908.

Pro vicecomite:

Dr. Aladár Semsey,
protonotar comitatens.

(312,1—2)

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907 18 August	Activ:	1908 9 August	1908 15 August
113.037,821	79442821 Reser. metal. aur 87673702; 33595000 „ Trate aur 37300000	125.037,759	124 973,702
752,939	Argint și diverse monede	692.688	691,206
99.564,728	Portofoliu Român și străin. . . .	69.058,064	71 206,328
12.471,650	*Impr. contra efec. publice 9679900	27 098,409	27 807,645
23.026,942	„ „ „ în cont-corent 18172745		
11.999,924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,924
15.806,084	Efectele fondului de rezervă . . .	15.480,553	15.480,553
3 253,121	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3.216.621	3.216,621
5.900,315	Imobile	5.953,783	5.954.037
638 475	Mobilier și Mașini de Imprimerie .	700,099	700 099
302,757	Cheltueli de Administrațiune . . .	220,012	309,267
110.651,049	Depozite libere	110.446.409	110.399.409
10.900,902	Conturi curente	19.326,498	18.369 159
24.685 644	Conturi de valori	25.333.287	26.027 527
432.992,351		414.564.106	417.135,577
	Pasiv:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000.000
23 051.453	Fond de rezervă	24.928,807	24.928.807
3.473,646	Fondul amortis. imob. și material .	3.734,034	3.734,034
281.218,850	Bilete de Bancă în circulațiune . .	260 872,070	263.417 610
2.077,070	Profituri și pierderi	2.190,642	2.190,642
520,283	Dobânzi și beneficii diverse . . .	392,144	465,075
110.651,049	Depozite de retras	110 446,409	110.399 409
432.992 351	Scomptul 5%; * Dobânda 5½%	414.564,106	417.135 577